

|                                                            |    |
|------------------------------------------------------------|----|
| 1. Bóle głowy                                              | 17 |
| Klasyfikacja bólów głowy                                   | 17 |
| Diagnostyka                                                | 19 |
| Wywiad                                                     | 19 |
| Badanie stanu ogólnego i neurologicznego                   | 20 |
| Migrena                                                    | 21 |
| Leczenie                                                   | 23 |
| Klasterowy ból głowy                                       | 27 |
| Leczenie                                                   | 28 |
| Napięciowy ból głowy                                       | 29 |
| Leczenie                                                   | 30 |
| Neuralgia nerwu V                                          | 30 |
| Leczenie                                                   | 30 |
| Zapalenie tętnicy skroniowej                               | 30 |
| Leczenie                                                   | 31 |
| Przewlekła napadowa hemikrania                             | 31 |
| Leczenie                                                   | 31 |
| Ból głowy związany ze wzmożeniem ciśnienia śródczaszkowego | 31 |
| Leczenie                                                   | 32 |
| Łagodne nadciśnienie śródczaszkowe (rzekomy guz mózgu)     | 32 |
| Leczenie                                                   | 32 |
| 2. Zawroty głowy                                           | 33 |
| Diagnostyka                                                | 34 |
| Wywiad                                                     | 34 |
| Badania fizykalne                                          | 34 |
| Badania pracowniane                                        | 36 |
| Zawroty pochodzące z układu przedsionkowego                | 37 |
| Leczenie objawowe                                          | 37 |
| Choroba Ménière'a                                          | 38 |
| Łagodne zawroty położeńiowe                                | 38 |
| Zawroty pourazowe                                          | 38 |
| Ostre toksyczne zapalenie błędnika                         | 39 |
| Poinfekcyjne zapalenie nerwu przedsionkowego               | 39 |
| Choroba lokomocyjna                                        | 39 |
| Zawroty głowy pochodzenia ośrodkowego                      | 40 |
| Choroby naczyniowe układu nerwowego                        | 40 |
| Guz kąta mostowo-mózdzkowego                               | 40 |
| Stwardnienie rozsiane                                      | 42 |
| Migrena podstawna                                          | 42 |
| Padaczka                                                   | 42 |
| Procesy patologiczne w mózdzku                             | 42 |
| Leki powodujące zawroty głowy                              | 42 |
| Zaburzenia równowagi związane z wiekiem                    | 43 |
| 3. Udar mózgu                                              | 44 |
| Klasyfikacja udarów                                        | 44 |
| Niedokrwienie mózgu i zawał mózgu                          | 45 |
| Diagnostyka                                                | 45 |
| Leczenie udaru niedokrwinnego w okresie ostrym             | 49 |
| Postępowanie ogólnomedyczne                                | 51 |
| Obrzęk mózgu                                               | 53 |
| Napady padaczkowe                                          | 54 |
| Depresja, apatia i zaburzenia emocjonalne                  | 54 |
| Leki poprawiające krążenie mózgowe                         | 55 |
| Inne leki                                                  | 57 |
| Rehabilitacja                                              | 58 |
| Szczególne postaci udaru niedokrwinnego                    | 58 |

|                                                              |     |
|--------------------------------------------------------------|-----|
| Krwotok mózgowy                                              | 59  |
| Leczenie                                                     | 60  |
| Wtórna profilaktyka udaru                                    | 60  |
| Leki przeciwplatekcyjne                                      | 63  |
| Doustne antykoagulanty                                       | 64  |
| Operacja tętnic szyjnych                                     | 65  |
| Krwotok podpajęczynówkowy                                    | 66  |
| Diagnostyka                                                  | 66  |
| Leczenie                                                     | 67  |
| 4. Padaczka                                                  | 70  |
| Klasyfikacja napadów (uproszczona)                           | 70  |
| Napady częściowe (ogniskowe)                                 | 70  |
| Napady uogólnione                                            | 71  |
| Stan padaczkowy                                              | 72  |
| Szczególne postaci padaczek i napadów drgawkowych            | 72  |
| Zaburzenia psychiczne w padaczce                             | 73  |
| Zaburzenia zależne od schorzenia mózgu powodującego padaczkę | 73  |
| Zaburzenia związane bezpośrednio z napadami                  | 73  |
| Diagnostyka                                                  | 74  |
| Różnicowanie                                                 | 75  |
| Leczenie                                                     | 75  |
| Ogólne zasady leczenia                                       | 75  |
| Leki przeciwpadaczkowe                                       | 78  |
| Leczenie stanu padaczkowego                                  | 85  |
| Leczenie podczas ciąży, porodu i laktacji                    | 87  |
| Leczenie chirurgiczne                                        | 88  |
| Leczenie drgawek gorączkowych                                | 88  |
| Poradnictwo w padaczce                                       | 89  |
| Wybór zawodu                                                 | 89  |
| Poradnictwo genetyczne                                       | 89  |
| 5. Otępienie                                                 | 90  |
| Ocena sprawności umysłowej                                   | 90  |
| Diagnostyka                                                  | 92  |
| Otępienie na tle procesu pierwotnie zwyrodnieniowego         | 93  |
| Choroba Alzheimera                                           | 93  |
| Otępienie z ciałkami Lewy'ego                                | 98  |
| Choroba Picka                                                | 98  |
| Otępienie czołowo-skroniowe                                  | 99  |
| Otępienie czołowo-skroniowe z chorobą neuronu ruchowego      | 99  |
| Zespoły otępienne w przebiegu innych chorób                  | 99  |
| Otępienie naczyniopochodne                                   | 100 |
| Otępienie w wyniku guzów mózgu                               | 101 |
| Otępienie na skutek alkoholizmu                              | 101 |
| Otępienie w wyniku przyjmowania leków                        | 102 |
| Otępienie na skutek niedoboru witaminy B12                   | 102 |
| Zaburzenia hormonalne a otępienie                            | 102 |
| Choroby przewlekłe powodujące otępienie                      | 102 |
| Wodogłowie normotensyjne                                     | 103 |
| Choroba Creutzfeldta i Jakoba                                | 104 |
| Choroba Huntingtona                                          | 104 |
| 6. Choroby układu pozapiramidowego                           | 105 |
| Choroba Parkinsona                                           | 105 |
| Diagnostyka                                                  | 105 |
| Rokowanie                                                    | 107 |
| Leczenie                                                     | 107 |
| Polekowe zespoły pozapiramidowe                              | 113 |
| Pląsawica Huntingtona                                        | 115 |
| Diagnostyka                                                  | 115 |

|                                   |     |
|-----------------------------------|-----|
| Rokowanie                         | 115 |
| Leczenie                          | 116 |
| Choroba Wilsona                   | 116 |
| Diagnostyka                       | 116 |
| Rokowanie                         | 117 |
| Leczenie                          | 117 |
| Zapobieganie                      | 118 |
| Dystonia                          | 119 |
| Klasyfikacja dystonii             | 119 |
| Diagnostyka                       | 119 |
| Rokowanie                         | 120 |
| Leczenie                          | 120 |
| Kurcz powiek                      | 120 |
| Diagnostyka                       | 121 |
| Leczenie                          | 121 |
| Zespoły tików                     | 122 |
| Diagnostyka                       | 122 |
| Rokowanie                         | 122 |
| Leczenie                          | 122 |
| Balizm                            | 123 |
| Diagnostyka                       | 123 |
| Rokowanie                         | 123 |
| Leczenie                          | 124 |
| Drżenie                           | 124 |
| Leczenie                          | 125 |
| Mioklonie                         | 126 |
| Diagnostyka                       | 126 |
| Rokowanie                         | 126 |
| Leczenie                          | 126 |
| Zespół niespokojnych nóg          | 127 |
| Leczenie                          | 127 |
| 7. Stwardnienie rozsiane          | 128 |
| Objawy                            | 128 |
| Diagnostyka                       | 129 |
| Rokowanie                         | 131 |
| Leczenie                          | 132 |
| Łagodzenie następstw rzutu        | 132 |
| Zapobieganie postępowi choroby    | 134 |
| Leczenie objawowe                 | 137 |
| Rehabilitacja                     | 144 |
| 8. Zakażenia                      | 145 |
| Diagnostyka                       | 145 |
| Wywiad                            | 145 |
| Badanie chorego                   | 146 |
| Badania podstawowe                | 146 |
| Inne badania                      | 147 |
| Powikłania ogólnomedyczne         | 147 |
| Ropne bakteryjne zapalenie opon   | 148 |
| Zasady leczenia antybiotykami     | 148 |
| Wybór antybiotyku                 | 149 |
| Powikłania ropnego zapalenia opon | 151 |
| Rokowanie                         | 153 |
| Ropień mózgu                      | 153 |
| Leczenie                          | 154 |
| Gruźlica układu nerwowego         | 154 |
| Gruźlicze zapalenie opon          | 154 |
| Gruźliczak                        | 155 |
| Leczenie                          | 155 |

|                                                          |     |
|----------------------------------------------------------|-----|
| Grzybicze zapalenie opon                                 | 156 |
| Leczenie                                                 | 157 |
| Kiła układu nerwowego                                    | 157 |
| Diagnostyka                                              | 157 |
| Kiła bezobjawowa układu nerwowego                        | 158 |
| Kiła objawowa układu nerwowego                           | 159 |
| Kiła wrodzona układu nerwowego                           | 161 |
| Borelioza                                                | 161 |
| Zakażenia wirusowe                                       | 162 |
| Aseptyczne łagodne zapalenie opon i mózgu                | 162 |
| Opryszczkowe zapalenie mózgu                             | 163 |
| Zapalenie rogów przednich rdzenia kręgowego              | 163 |
| Inne zakażenia enterowirusami                            | 164 |
| Wścieklizna                                              | 164 |
| Zakażenie HIV (AIDS)                                     | 165 |
| Choroba Creutzfeldta i Jakoba                            | 166 |
| Podostre stwardniające zapalenie mózgu (SSPE)            | 166 |
| Podostra encefalopatia różyczkowa                        | 167 |
| Encefalopatie poinfekcyjne                               | 167 |
| Półpasiec                                                | 168 |
| Toksoplazmoza                                            | 168 |
| Wągrzyca                                                 | 169 |
| Włośnica                                                 | 170 |
| 9. Nowotwory                                             | 171 |
| Diagnostyka                                              | 172 |
| Leczenie                                                 | 173 |
| Leczenie chirurgiczne                                    | 173 |
| Radioterapia                                             | 174 |
| Chemioterapia                                            | 174 |
| Leczenie objawowe przeciwobrzękowe                       | 174 |
| Klasyfikacja nowotworów układu nerwowego                 | 175 |
| Guzy mózgu                                               | 176 |
| Glejaki                                                  | 176 |
| Oponiak                                                  | 178 |
| Nerwiak osłonkowy nerwu słuchowego                       | 179 |
| Guzy przysadki                                           | 179 |
| Mikrogruczolaki                                          | 179 |
| Makrogruczolaki                                          | 180 |
| Guzy w okolicy szyszynki                                 | 180 |
| Wyściółczak                                              | 181 |
| Czaszkogardlak                                           | 181 |
| Naczyniak płodowy                                        | 181 |
| Pierwotne chłoniaki mózgu                                | 182 |
| Przerzuty do mózgu                                       | 182 |
| Rakowatość opon i nacieki limfatyczne w oponach          | 183 |
| Guzy kanału kręgowego                                    | 184 |
| Nerwiak osłonkowy                                        | 184 |
| Oponiak                                                  | 184 |
| Gwiaździak i wyściółczak                                 | 184 |
| Przerzuty do rdzenia                                     | 185 |
| Zespoły neurologiczne występujące w przebiegu nowotworów | 185 |
| Zespoły paraneoplastyczne                                | 185 |
| Encefalopatia metaboliczna                               | 187 |
| Choroby naczyniowe                                       | 188 |
| Postępująca podostra encefalopatia wieloogniskowa        | 188 |
| 10. Choroby mięśni                                       | 189 |
| Dystrofie mięśniowe                                      | 189 |
| Rozpoznanie                                              | 190 |

|                                                                       |     |
|-----------------------------------------------------------------------|-----|
| Leczenie                                                              | 190 |
| Profilaktyka                                                          | 191 |
| Dystrofia miotoniczna                                                 | 191 |
| Rozpoznanie                                                           | 192 |
| Leczenie                                                              | 193 |
| Profilaktyka                                                          | 193 |
| Zapalenie wielomięśniowe i skórno-mięśniowe                           | 193 |
| Leczenie                                                              | 194 |
| Rhabdomyolysis (mioglobinuria)                                        | 194 |
| Leczenie                                                              | 194 |
| Oslabienie siły mięśniowej związane z chorobami ogólnoustrojowymi     | 195 |
| Leczenie                                                              | 195 |
| Porażenie okresowe                                                    | 195 |
| Miastenia                                                             | 196 |
| Leczenie                                                              | 197 |
| Przełom                                                               | 200 |
| Miastenia oczna                                                       | 201 |
| Miastenia a ciąża                                                     | 201 |
| Miastenia u noworodków                                                | 201 |
| Zespół miasteniczny Lamberta i Eatona                                 | 202 |
| Leczenie                                                              | 202 |
| Botulizm                                                              | 202 |
| Leczenie                                                              | 203 |
| Tężec                                                                 | 203 |
| Leczenie                                                              | 203 |
| Profilaktyka                                                          | 204 |
| 11. Uszkodzenie obwodowego układu nerwowego                           | 205 |
| Radikulopatie                                                         | 208 |
| Polineuropatie                                                        | 209 |
| Leczenie                                                              | 209 |
| Ostre idiopatyczne demielinizacyjne zapalenie wielokorzeniowo-nerwowe | 209 |
| Przewlekłe demielinizacyjne zapalenie wielokorzeniowo-nerwowe         | 211 |
| Cukrzyca                                                              | 211 |
| Neuropatie toksyczne                                                  | 213 |
| Neuropatie z niedoborów                                               | 213 |
| HIV                                                                   | 214 |
| Mononeuropatie                                                        | 214 |
| Leczenie                                                              | 215 |
| Neuropatie z ucisku                                                   | 215 |
| Idiopatyczne uszkodzenie nerwu VII (twarzowego)                       | 216 |
| Uszkodzenie kilku pojedynczych nerwów (mononeuropatia mnoga)          | 218 |
| Uszkodzenie splotu barkowego                                          | 218 |
| Uszkodzenie górnej części splotu barkowego                            | 218 |
| Uszkodzenie dolnej części splotu barkowego                            | 218 |
| Zapalenie splotu barkowego                                            | 219 |
| 12. Choroby kręgosłupa i rdzenia kręgowego                            | 220 |
| Choroby kręgosłupa wywołujące ból                                     | 220 |
| Przepuklina jądra miażdżystego w odcinku krzyżowo-lędźwiowym          | 221 |
| Przepuklina jądra miażdżystego w obrębie szyi                         | 224 |
| Przepuklina jądra miażdżystego w odcinku piersiowym                   | 225 |
| Choroba zwyrodnieniowa kręgosłupa (spondylosis)                       | 226 |
| Kręgozmyk (spondylolisthesis)                                         | 226 |
| Uszkodzenie rdzenia kręgowego wymagające nagłej interwencji           | 227 |
| Uszkodzenie neuronu ruchowego                                         | 228 |
| Rokowanie                                                             | 229 |
| Leczenie                                                              | 230 |
| Rdzeniowy zanik mięśni u dzieci                                       | 232 |
| 13. Śpiączka i zaburzenia świadomości, śmierć mózgu, stan wegetatywny | 233 |

|                                                                  |     |
|------------------------------------------------------------------|-----|
| Śpiączka i zaburzenia świadomości                                | 233 |
| Diagnostyka                                                      | 234 |
| Postępowanie                                                     | 239 |
| Śmierć mózgu                                                     | 239 |
| Diagnostyka                                                      | 240 |
| Przewlekła śpiączka i stan wegetatywny                           | 240 |
| Diagnostyka                                                      | 241 |
| Rokowanie                                                        | 241 |
| Postępowanie                                                     | 242 |
| 14. Urazy głowy                                                  | 243 |
| Postępowanie                                                     | 244 |
| Postępowanie z chorym z zaburzeniami przytomności                | 244 |
| Postępowanie w zależności od rodzaju urazu                       | 246 |
| Powikłania pourazowe                                             | 249 |
| 15. Zatrucia i uzależnienia lekowe                               | 252 |
| Opioidy                                                          | 253 |
| Leki uspokajające i nasenne                                      | 254 |
| Karbamazepina                                                    | 256 |
| Alkohol etylowy                                                  | 257 |
| Alkohol metylowy                                                 | 259 |
| Insektycydy fosforoorganiczne (inhibitory acetylocholinesterazy) | 260 |
| Zatrucie ołowiem                                                 | 261 |
| Zatrucie rtęcią                                                  | 263 |
| Piśmiennictwo                                                    | 265 |
| Skorowidz                                                        |     |